

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет Психології і соціальної роботи

(повне найменування інституту/факультету)

кафедра клінічна психології

(повна назва кафедри)

Дипломна робота

бакалавра

на тему: «Батьківська участь та психологічне благополуччя старших школярів»

«Parent participation and psychological well-being of older students»

Виконала: студентка **заочної** форми навчання

Напрямок підготовки 6.030102 Психологія

Дабіжа Вікторія Вікторівна

(ППП)

Керівник ст. викладач Уханова А.І.

Рецензент к.психол.н., доцент Смокова Л.С.

Рекомендовано до захисту:
Протокол засідання кафедри
№ ____ від 10 червня 2018 р.
Завідувач кафедри

Піщевська Е.В.

(підпис)

Захищено на засіданні ЕК № ____
протокол № __ від ____ 2018 р.
Оцінка ____ / ____ / ____
(за національною шкалою, шкалою ECTS, бали)

Голова ЕК

Аймедов К.В.

(підпис)

Одеса – 2018

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ І. Теоретичне дослідження проблем психічного здоров'я....	4
1.1. Поняття психічного здоров'я і психологічного благополуччя.....	4
1.2. Фактори, які визначають психічне здоров'я.....	8
1.3 Особливості емоційного розвитку підлітків.....	14
1.4. Родина як фактор, що впливає на формування психічного здоров'я дитини.....	20
Висновки до І розділу.....	27
Розділ ІІ. Емпіричне дослідження впливу батьківської участі на психологічне благополуччя учнів старших класів.....	29
2.1 Метод експериментально – діагностичного дослідження опитувальник САН.....	29
2.2 Метод експериментально – діагностичного дослідження тест Кеттела	30
2.3. Метод експериментально – діагностичного дослідження тест- опитувальник батьківського ставлення А.Я.Варга, В.В.Століна.....	45
Висновки до ІІ розділу.....	53
Висновок.....	54
Список використаної літератури.....	56
Додатки.....	58

ВСТУП

Актуальність дослідження емоційного благополуччя пов'язана зі зростанням зацікавленості фахівців різних профілів – медичного, економічного, психологічного – до проблем емоційного здоров'я нації. Згідно даним ряду спеціалістів (С.В. Волікова, Н.Г. Гаранян, В.В. Ніколаєва, С.В. Малихіна, А.Б. Холмогорова та ін.), спостерігається зростання порушень емоційного здоров'я сучасної людини [23].

На сьогоднішній день: «Здоров'я розуміється як нормальний стан правильно функціонуючого, непошкодженого організму».

Основний симптом життя – це здоров'я. А. Маслоу підкреслює, що саме «здоров'я» робить свою цивілізацію більш здоровою; покращення здоров'я людини – є способом створення кращого світу. Вчених цікавить здоров'я на всіх його рівнях: фізичному, психічному, психологічному.

Термін «психічне здоров'я став актуальним у зв'язку з докладом Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) в 1979 році на тему «Психічне здоров'я та психосоціальний розвиток дітей». Експерти ВООЗ намагалися долучити увагу до охорони здоров'я дитинства і необхідності забезпечення умов, попереджуючих відхилення від норми; особливо підкреслювалися єдність психічного, соматичного, фізичного, соціального здоров'я та їх вплив один на одного.

Об'єкт дослідження: емоційне благополуччя підлітків.

Предмет дослідження: психологічні умови емоційного благополуччя підлітків.

Мета дослідження: вивчення специфіки емоційного благополуччя підлітків.

В ході роботи над проблемою дослідження, були використані такі методи і методики: методика САН, спрямована на діагностику самопочуття, активності і настрою, факторний особистісний опитувальник Р. Кеттела та опитувальник батьківського ставлення А.Я. Варга, В.В. Століна.

ВИСНОВОК

Отже, підводячи підсумки після вивчення літератури про емоційний розвиток підлітків, про виховання дітей у родині та провівши тестування підлітків та їх матерів можна зробити наступні висновки: взаємовідносини між батьками і дітьми завжди тісно пов'язані з взаємовідносинами самих батьків, образом життя родини, здоров'ям, благополуччям, її щастям. Благополуччю дитини сприяє, доброзичлива атмосфера, і така система сімейних взаємовідносин, яка дає відчуття захищеності і одночасно стимулює та спрямовує його на розвиток. Людина відчуває вплив родини з дня народження і до кінця свого життя. Отож, родинному вихованню властиві безперервність і тривалість. І в цьому з родиною не може порівнятися ні один виховний громадський інститут. Саме життя у родині навчає дошкільника, а потім і школяра багато чому. Так як сімейне виховання неможливе без батьківської любові до дітей і відповідних почуттів дітей до батьків, воно більш емоційне по своєму характеру, ніж інше виховання. Родина поєднує людей різного віку, статі, часто з різними професійними інтересами. Це дозволяє дитині найбільш повно проявляти свої емоційні та інтелектуальні можливості. Найбільш активний вплив родина надає розвитку духовної культури, на соціальну спрямованість особистості, мотиви поведінки. Будучи для дитини міні-моделлю суспільства, родина є найважливішим фактором у розробці системи соціальних установок і формування планів на життя. Громадські правила вперше усвідомлюються в родині, культурні цінності суспільства засвоюються через родину, пізнання інших людей починається з родини. Родина для дитини – це місце народження і основне середовище проживання. І тільки в родині дитина пізнає той спосіб життя, який фізично і духовно розвине його. Взаємовідносини між батьками і дітьми завжди тісно пов'язані з взаємовідносинами самих батьків, образом життя родини, здоров'ям, благополуччям, її щастям.

Благополуччю дитини сприяє, доброзичлива атмосфера, і така система сімейних взаємовідносин, яка дає відчуття захищеності і одночасно стимулює та спрямовує його на розвиток.

Родина для дитини – це місце народження і основне середовище проживання. І тільки в родині дитина пізнає той спосіб життя, який фізично і духовно розвине його.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андреева А.Д., Вохмянина Т.В., Воронова А.П., Чуткіна Н.І. (під редакцією Дубровиної М.В.). Керівництво практичного психолога. Психічне здоров'я дітей та підлітків. 1995
2. Афанасьєва Т.М. Родина: Книжка для учнів старших класів. Просвіта, 1985. – 224 стор.
3. Бардиан О.М. Виховання дітей в родині. 1972 - 236 стор.
4. Вихователю о роботі з родиною: посібник для вихователя дитячого садочку (Л.В. Загик, Т.А. Кулікова, Т.О. Марканова та ін.). Просвіта, 1989-192 стор.
5. Виготський Л.С. Вибрані праці 1974
6. Виготський Л.С. Педагогічна психологія 1991
7. Гамезо М.В., Герасимова В.С., Орлова Л.М. Старший дошкільник та молодший школяр: психодіагностика та корекція розвитку 1998
8. Гурбузов В.А., Захаров О.І., Ісаєв Д.М. Неврози у дітей та їх лікування 1977
9. Гребенников І.В. Виховний клімат родини. 1975 - 204 стор.
10. Гурко Т.О. Трансформація інституту сучасної родини. 1995 – 10-13 стор.
11. Діалоги про виховання: книжка для батьків (В.М. Столетова; Сост О.Г. Свердлова). Педагогіка 1985 – 288 стор.
12. Доронова Т.М. Взаємодія дошкільного закладу з батьками. Посібник для робітників дошкільних освітніх закладів. 2002 – 120 стор.
13. Журнал. Питання психології №2 1996
14. Захаров О.І. Дитячі неврози 1997
15. Захаров О.І. Неврози у дітей і психотерапія 1998
16. Захаров О.І. Попередження відхилень у поведінці дитини 1997
17. Ісаєв Д.Н. Психопрофілактики у практиці педіатра 1984

18. Як допомогти дитині вийти у сучасний світ? Під редакцією Т.В. Антонової; Московський департамент освіти, центр «Дошкільне дитинство» ім. О.В. Запорожця 1995 – 168 стор.
19. Ковальов С.В. Особистість виховує себе 1983
20. Ковальов С.В. Психологія сучасної родини. Просвіта 1983 – 208 стор.
21. Коломінський Я.О. Психологія взаємовідносин у малих групах (Спілкування та вікові особливості) 1980 - 238 стор.
22. Коломінський Я.О. Психологія спілкування. 1974 – 408 стор.
23. Кулагіна І. Ю. Вікова психологія 1998.
24. Кулікова Т.О. Сімейна педагогіка та домашнє виховання: Підручник для студентів середніх та вищих педагогічних учбових закладів – Видавничий центр «Академія» 1999 – 232 стор.
25. Кульчицька О.І. Виховання почуттів дітей у родині – Київ 1983 – 202 стор.
26. Лисина М.І. Спілкування і його вплив на розвиток психіки школяра. 1974
27. Любина Г. Як виховати удачливу дитину? Дошкільне виховання. 1997 – 73 стор.
28. Маркова Т.О. Виховання у родині. 1983 – 318 стор.
29. Матушкін С.Є. У вас ростуть діти. 1974 – 134 стор.
30. Немов Р.С. Психологія. Підручник для студентів вищих педагогічних учбових закладів. Просвіта: Владос. 1995 – 496 стор.
31. Збірник наукових праць К-ПНУ ім. Івана Огієнко. 2013 – 738 стор.
32. Ізард К.Е. Психологія емоцій - 2007